

ud imod Havnen, at en slig Udvidelse er begyndt at finde Sted. Vi vide Alle, hvorledes det tilsigtes at faae en Udvidelse tilveiebragt, dels ved en Arbeiden fremad mod Nord fra Toldboden og dels ved det Anlæg, som allerede er begyndt ved Kalkbrænderiet. Jeg skal slet ikke her udtale mig om det Rigtige eller Urigtige i at udvide Havnen mod Nord, jeg for min Del har steds hørt en Tvivl om det Rigtige i at gaa denne Vej. Men der er et Anlæg, om hvilket jeg idetmindste, saalænge der ikke er tilveiebragt et sydligt Udløb gennem Kalvebodstrand, ikke nærer nogen Tvivl om, at man maa søge at faae Nord paa, et Anlæg, som jeg lægger en overordentlig Vægt paa, idet det efter min Mening vil faae en meget stor Betydning for Kjøbenhavns hele Stilling som Handelsstad, nemlig i dens eventuelle Delagtiggjørelse i Frihavnsystemet. Jeg tror, og i saa Henseende deler jeg Anskuelse med det ærede Medlem fra Odense (Falbe-Hansen), som for nogen Tid siden, jeg mener det var ifjor, udtalte, at Spørgsmaalet om Frihavn og Frilager bør afgjøres i Fællesskab. Jeg tror, at det ene af disse to Spørgsmaal uanset vil blive løst uden i Forbindelse med det andet. Men for et saadant Anlæg tror jeg ikke, at det vil være gjørligt eller idetmindst rimeligt at vælge nogen anden Plads end Nord for Kjøbenhavn, ligesom jeg ogsaa, saa vidt jeg veed det, maa antage, at det i sin Tid har været under Ventilation. Men naar dette er saa, og naar der overhoved er en Tendents til at udvide Havnen imod Nord, er det klart, at der efterhaanden der vil nedlægges en Mængde Værdier, Millioner af Værdier kan man sikkert sige, og der vil opstaa Bathuse o. s. v., som atter ville indeholde Millioner af Værdier. Nu siger jeg, som alt bemærket, ikke, at det er rigtigt at udvide Havnen ad denne Kant, men jeg siger kun, at, naar man vil gaa den Vej, vil det være i højeste Grad urigtigt og uforsvarligt at lade saadanne Værdier ligge som et velkomment Bytte for Fjendens Ildstedet for at sikkre dem ved en forsvarlig Beskyttelse fra Søviden. For mig stiller det sig derfor saaledes, at en Udvidelse af Kjøbenhavns Søbefæstning navnlig mod Nord staa som det Allerførste, Allervæsentligste og Allervigtigste, vi have at tænke paa. Den anden Fordring, som jeg mener det er uomgængelig nødvendigt at faae tilfredsstillet, naar Landet skal siges at være i Forsvarsstand, er, at Hæren — jeg lader foreløbig Flaaden ude af Betragtning — er istand til frit og med størst muligt Udbytte at bevæge sig paa Landets forskjellige Krigsskuepladser. Dertil hører et behørigt Hensyn til Kommu-

nikationsmidlernes Udvikling, og at der desuden paa enhver af de Krigsskuepladser, som man tænker sig, at Hæren kan optræde paa, findes et Tilflugtssted, hvor Hæren, naar den har udrettet sin Gjerning, naar den ikke er istand til at staa imod, kan finde Ly og Dækning, kan finde et Opholdssted, hvor den kan samle nye Kræfter for atter derfra efter Omstændighederne at bryde frem til fornyet Kamp, eller hvis Fjendens Overmagt er for stor, kæmpe den sidste Kamp, og endelig hvis det er nødvendigt, slutte en hæderlig Kapitulation. Dette stiller sig for mig som en absolut Nødvendighed. Det gaar ikke an, at vor Hær eller en Del af denne, naar den har kæmpet i en af vore Landsdele, skal være udsat for ingen anden Udfigt at have, end at blive drevet tilbage til en eller anden Udkant af samme og der, sammenkrængt og sammenfudt, lide samme Skjæbne som hin ulykkelige franske Hær led ved Sedan, nemlig Overgivelse paa Naade eller Unaade. Dette er saaledes de to Fordringer, jeg mener bør stilles, for at man kan sige, at Landet virkelig er i Forsvarsstand. Spørgsmaalet er da nu det: Hvor mange Krigsskuepladser have vi her i Landet at søge for? Og naar man stillede dette Spørgsmaal saaledes i hele sin Almindelighed, er jeg vis paa, at man vilde kunne faae meget forskellige Svar. Der var dem, der vilde sige: Der er tre naturligvis! vi have Sjælland, Fyen, og vi have Sjælland. Det er de tre Landsdele. De maa alle tre kunne bruges som Krigsskuepladser. Der er Andre, som ville svare: Nei, det kan slet ikke nytte at forsvare Sjælland. Den eneste Naade at forsvare Sjælland paa, er at indtage Skansestillingen paa Fyen. Det vil med andre Ord sige: ikke at forsvare Sjælland og dække Fyen og Sjælland. Der er Andre, der maaste vilde sige: Nei, Det gaar heller ikke an, thi medens vi staa paa Fyen, er det jo muligt, at det kunde lykkes Fjenden at faae Overmagten paa Søen, sende en Hærsafdeling over til Sjælland og bemægtige sig Hovedstaden, og saa nyttede det jo ikke Noget, at vi stode paa Fyen, lader os altsaa gaa tilbage til Sjælland og forsvare denne D. Andre vilde endelig sige: Nei det er endnu for meget, heller ikke det kunne vi overkomme, men lader os indstrænke os til Forsvaret af Kjøbenhavn, lader os befæste den saa stærkt som mulig og lader os samle Kræfterne, vi forsvare bedst de andre Landsdele ved at forsvare Kjøbenhavn. Jeg siger, at der vilde kunne ventes alle disse Svar efter de forskellige subjektive Anskuelser, der have dannet sig. Naar jeg nu skulde besvare dette Spørgsmaal nogenlunde objektivt, kunde det derfor